

Программа учебной дисциплины 5.19 «Теория и методика обучения родной (татарской) литературе»

1. Цель освоения дисциплины

Целью освоения дисциплины является теоретическая и практическая подготовка обучающихся (слушателей) в области татарской литературы, теории литературы и применения полученных навыков в педагогической деятельности.

2. Планируемые результаты освоения дисциплины

№ п/п	Компетенции	Знать	Уметь	Владеть
1	ПК-1.1	структуру, состав и дидактические единицы предметной области родной (татарский) язык	объяснять факты теории и методики преподавания родного языка и родной литературы с точки зрения ее новейших достижений;	способами ориентации в профессиональных источниках информации
2	ПК-1.2	особенности, специфику, содержание ФГОС	Умеет осуществлять отбор учебного содержания предмета родной (татарский) язык и его реализации в различных формах обучения в соответствии с требованиями ФГОС ОО	способами проектной и инновационной деятельности в образовании
3	ПК-1.3	последовательность в формировании литературных понятий	разрабатывать различные формы учебных занятий, применять методы, приемы и технологии обучения, в том числе информационные	методикой анализа литературных произведений
4	ПК-3.2	содержание школьных программ по родному языку и родной литературе	использует образовательный потенциал социокультурной среды региона в	способами совершенствования профессиональных знаний и умений путем использования

			преподавании (предмета по профилю) в учебной и во внеурочной деятельности	возможностей информационной среды образовательного учреждения, региона, области, страны
--	--	--	---	---

3. Содержание дисциплины

№ п/п	Тема	Кол-во часов	Вид	Содержание
1	Мәктәптә уку-укыту предметы буларак әдәбият. Әдәбиятны укыту ысуллары, алымнары һәм чаралары	2 часа	Лекция	Предметның асылы, максаты һәм бурычлары. Әдәбият укыту принциплары. Укыту эшендә ысул төшенчәсе. Ысулларны төркемләү принциплары. Ысулларның эчтәлегә. Аларның кулланылыш даирәсе. Укыту алымнары. Әдәбият укытуда кулланыла торган чаралар.
2	Әдәбият дәресе. Әдәби эсәр өйрәнү баскычлары	2 часа	Лекция	Дәрәскә бүгенге таләпләр Дәрәс төзелеше. Әдәбият дәрәсләрен төркемләү. Уку-укытуда яңа технологияләр.
3	Чәчмә эсәрләргә өйрәнү.	2 часа	Лекция	Чәчмә төр сыйфатлары һәм анализ. Эпик жанрлар бирелеше Сыйныфта эшләү нечкәлекләре.
4	Драма эсәрләргә өйрәнү	2 часа	Практика	Драма эсәрләргә үзенчәлекләре. Драматик жанрлар. Эшнә оештыру тәртибе
5	Лирик һәм лиро-эпик жанрдагы эсәрләргә өйрәнү	2 часа	Практика	Лирик төргә хас үзенчәлекләр. Лирик эсәргә анализлауның эчтәлегә, юллары: “автор артыннан бару”, образлар аша, проблемалы, сәнгатьле уку. Һәр шигырьнең үзенең үк тикшерү юлларын күрсәтеп торуы. Лирик жанрлар: пейзаж, гражданлык, күңел, фәлсәфи лирика. Аларны анализлау үзенчәлекләре. Лиро-эпик жанрлар: сюжетлы шигырь, поэма, баллада, нәсер. Аларны анализлау үзенчәлекләре.
6	Халык авыз ижаты эсәрләргә өйрәнү.	2 часа	Практика	Халык авыз ижаты эсәрләргә өйрәнүнең әһәмияте. Халык авыз ижаты жанрларының 2 төркеме. Әкиятләр өйрәнү методикасы. Мәкаль, әйтемнәр өйрәнү методикасы. Табышмаклар өйрәнү методикасы. Дастаннар өйрәнү методикасы.

7	Нэзари төшөнчэлэр белэн эшлэу методикасы.	2 часа	Практика	Нэзари төшөнчэлэрне өйрөнү проблема буларак. V-VIII сыйныфларда нэзари (теоретик) төшөнчэлэр. Эш методикасы.
8	Төрле типтагы дэрес модельлэрен төзү.	2 часа	Практика	Укытучы сүзе (лекция дэрес) формасы. Лекциянең үзенчәлеклэре. Лекциянең тәртибе. Лекциянең төрлэре. 9 сыйныфта лекция төрөндә үткэрелэ торган дэреслэр.
9	Аерым дэрес төрлэре	4 часа	Сам. работа	Факультатив дэреслэр. Сыйныфтан тыш уку дэреслэре
10	Әдәбияттан класстан тыш эшлэр.	4 часа	Сам. работа	Әдәби кичэлэр. Әдәби түгэрәклэр. Әдәби газеталар. Конференциялр
11	Белем һәм күнекмэлэрне үзләштерелүен исәпкә алу һәм тикшерү.	4 часа	Сам. работа	Укучыларның белем күрсәткечлэре. Укучылар белергә тиешле күнекмэлэр. Контроль дэреслэр формасы.
12	Төрле типтагы дэрес модельлэрен төзү.	4 часа	Сам. работа	Дэрес-конференция үткэрү үзенчәлеклэре. Конференция дэресенең үзенчәлеклэре, максаты, төрлэре. Дэрескә эзерлек. Үткэрү тәртибе. Дэрес-конференция моделен төзү.
13	Югары сыйныфларда әдәбият укыту.	4 часа	Сам. работа	Югары сыйныфларда нэзари (теоретик) төшөнчэлэр. Эш методикасы.
	Итого:	36 часов		

4. Формы аттестации и оценочные материалы

Форма аттестации – экзамен.

Список вопросов к экзамену:

1. Фән буларак әдәбият методикасы. Максаты, бурычлары. Методологик нигезлэре. Фәнни тикшеренү ысуллары.
2. Мәктәптә укыту предметы буларак әдәбият. Аның бурычлары, принциплары.
3. Әдәбият дэресендә кулланыла торган ысуллар.
4. Әдәбият дэреслэрендә кулланыла торган алымнар.
5. Әдәбият укытуда төп һәм ярдәмче чаралар. Әдәбияттан программалар һәм дэреслеклэр, аларның үзенчәлеклэре. Аларга куелган таләплэр.

6. Эдэбиат дәресе. Структур элементлары. Дәресе үткәрүне оештыруда укытучы алдына куела торган төп таләпләр.

7. Эдэбиат дәресләренең төрле типлары. Төркемләү принциплары.

8. Дәрес планын төзү методикасы. Дәресләренең төрле этапларында максатларны һәм бурычларны билгеләү.

9. 10. Эдэбиат дәресләренә анализ ясау методикасы.

11. Эдэби эсәр өйрәнү баскычлары. (Гомуми күзәтү)

12. Кереш баскыч.

13. Эдэби эсәрне уку. Укуның төрләре.

14. Анализ төрләре, юллары.

15. Анализның “автор артыннан бару” юлы

16. Образлар бирелеше аша анализ.

17. Проблемалы анализ.

18. Структураль анализ

19. Биографик анализ юлы

20. Мәдәни-тарихи анализ юлы

21. Чагыштырма-тарихи анализ юлы.

22. Системалы анализ юлы

23. Шәрехләү (интерпретация)

24. Чәчмә төргә хас сыйфатлар һәм анализ тәртибе.

25. Драма төренә хас сыйфатлар һәм анализ тәртибе.

26. Лирик төргә хас сыйфатлар һәм анализ тәртибе

27. Яшь үзенчәлекләреннән чыгып, анализ дәрәжәләре.

28. Эдэби эсәр өйрәнүне йомгаклау

29. 5-8 нче сыйныфларда өйрәнелә торган эдэби төшенчәләр. Аларны өйрәтү методикасы.

30. 9-11 нче сыйныфларда эдэбиат теориясен өйрәнү.

31. Факультатив дәресләр.

32. Дәрес-конференцияне уздыру методикасы.

33. Диспут-дәресе үткәрү алымнары.

34. Дәрес-семинар үткәрү методикасы
35. Дәрес-әңгәмә уздыру методикасы
36. Күзәтү төрендәге дәресләрне уздыру методикасы
37. Язучы ижатын бербөтен (монографик) өйрәнүне оештыру методикасы.
38. Язучы биографиясен өйрәнүдә кулланыла торган алымнар һәм чаралар.

5. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины:

Основная литература:

1. Хөснетдинова, Л.К. XX йөз башы татар әдәбияты мәктәптә: укытучылар өчен методик кулланма / Л.К. Хөснетдинова, И.И. Гилагаева. – Казань: РИЦ Школа, 2010. – 200 с.

Дополнительная литература:

1. Заһидуллина Д.Ф. Урта мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы: методик кулланма / Д. Ф. Загидуллина. – Казань: Мәгариф, 2000. – 335с
2. Хатыйпов Ф. М. Әдәбият теориясе: Югары уку йортлары, педагогия училищелары, колледж студентлары өчен кулланма./ Хатыйпов Ф. М. – К.: Мәгариф, 2000 – 328 б.
3. Заһидуллина Д.Ф., Закиржанов Ә.М., Гыйләжөв Т.Ш. Татар әдәбияты. Теория. Тарих. /Д.Ф.Заһидуллина, Ә.М.Закиржанов, Т.Ш.Гыйләжөв. – К.: Мәгариф, 2006.

Интернет-ресурсы:

1. Цифровой образовательный ресурс IPRsmart. – Режим доступа: <https://www.iprbookshop.ru/>
2. Электронно-библиотечная система «Юрайт». – Режим доступа: <https://urait.ru/>